

ליבין חיים

172877

בן זהבה ושמואל

נולד ב- כ"ג אב תרפ"ג 5.8.1923

שרת בגדוד "גדעון" (13)

נפל ב- ח' אדר ב' תש"ח 19.3.1948

בקרבות בהרי גלבוע.

ליבין חיים.

בן זהבה ושמואל, נולד ביום כ"ג באב תרפ"ג (5.8.1923) במושבה מחניים שבגליל העליון. הוריו, שהיו מבני העלייה השנייה, עברו כעבור שלוש שנים לכפר יחזקאל, שם גדל חיים וחונך לחיי עבודה והגנה. לאחר שסיים את בית-הספר שבכפר החל לעבוד במשק. כן התמסר לספורט הכדורגל ולתרבות הגוף ויסד את סניף "הפועל" במקום.

במלחמת-העולם השנייה, בינואר 1941, היה מן הראשונים בבני הכפר שהתנדבו לשירות בחיל-הנהגים של הצבא הבריטי. תחילה שירת בחזיתות המדבר המערבי וצפון-אפריקה ואחר-כך באיטליה, שם היה פעיל כתום המלחמה בארגון עלייה ב' ובהגשת עזרה לפליטים במחנות.

במאי 1946 שוחרר מן הצבא הבריטי, בתום חמש שנות שירות, וחזר לעבודה במשק הוריו בכפר יחזקאל. היה בין החברים שחשו לעזרת עין חרוד ותל יוסף ב"שבת השחורה" (29.6.1946), בה ערכו הבריטים חיפושים במשקי העמק. הוא נאסר ונשלח למחנה רפיח. בשובו מרפיח התמסר לעבודה במשק ולספורט הכדורגל החביב עליו. נשא לאישה עולה מרומניה שהתחנכה בכפר, אף זכה לשמחת אב עם הולדת בתו. אך ימי אושרו לא ארכו.

עם פרוץ מלחמת-העצמאות, אחרי החלטת עצרת האו"ם על תוכנית החלוקה, נקרא לפעולה לביעור הכנופיות הערביות שפשטו בהרי הגלבוע. לפנות בוקר ביום 19 במרס 1948 יצאה מחלקה מחטיבת "גולני" והציבה מארב על שלוחת הגלבוע בקרבת נוריס. לוחמים ערביים מכפר זה ומכפרי הסביבה נזעקו למקום והתפתחו חילופי אש. לכוח היו מספר נפגעים והוא נסוג תוך קרב. בקרב זה נפל, ביום ח' באדר ב' תש"ח (19.3.1948), בנסותו להציל חבר פצוע. הובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות בכפר יחזקאל.

מקום הולדתו, מחניים בגליל העליון

המקום הזה היה
במחניים בגליל העליון
בשנות ה-20
היה זה מקום
הולדתו של
המחנך והגדל בכפר יחזקאל

התחנך וגדל בכפר יחזקאל

בדוכים הבאים - כפר יחזקאל

היום בו נפל חיים ז"ל 19.3.48

הקרב בנוריס

בִּי 19.3.48, בשעה 3.30 לפנות בוקר תפסה המחלקה עמדות על שלוחת-הגלבוע שבין המחצבה ובין נוריס במרחק של 500—600 מטר מן הכפר. עם צאת שומרי המחצבה לברוק את הסביבה, נפתחה עליהם אש מעמדות הכפר נוריס. כיתת בית-השיטה שהיתה הקיצונית במחלקה וקרובה ביותר לכפר השיבה אש, ובחיפוי שלה נסוגו השומרים של המחצבה. מיד היפנו הערבים — שעלו במספרם הרב על המחלקה האחת — את האש שלהם, שהיתה חזקה ביותר ומכוונת היטב, לעבר כיתתנו והתחילו לאגף אותה משני צדדיה.

בינתיים נפתח קרב בין הערבים ובין תגבורת שלנו שעלתה מפרדסי עין-חרוד ותטסה את הריונות. ירובעל לביא, בן עין-חרוד ומקלען התגבורת, נפגע בקרב זה בהחליפו את מחסנית מקלעו.

עם הפצוע הראשון בכיתתנו — נחום נישט מגבע — ועם סכנת-איגוף ועדיפות האויב במספר, קיבלה הכיתה שלנו פקודת נסיגה. אולם לא היתה אפשרות לסגת, כי גם עקיבא נפצע, בחושו אל חברו, הפצוע הראשון. וכך באה כיתתנו בין המצרים מבלי שתוכל להחליץ ממצוקתה. לא עברו רגעים אחדים ואף אריק נפצע, בחושו אל חבריו הפצועים. וכאן מצא המות את שלושתם, כשהם ממלאים את צו אחות הלוחמים.

חיפוי מצד כיתת עין-חרוד איפשר לשארית כיתתנו להחליץ מן המיצר ולהוריד את הפצועים לקבוצת "זרעים". בדרך נסיגה זאת נפל גם אברהם אופלטקה.

מטרת הקרב שהתפתח מכאן ואילך — תוך אבידות לערבים — בין מחלקה אחת של אנשינו ובין תגבורות הערבים שזרמו מפקועה ומזרעין ומנו כמה מאות, היתה חילוץ גויות חללינו מידי הערבים שעל הגלבוע. אולם קרב זה נפסק באמצע, בגלל התערבות הצבא, שדרש הפסקת-אש למען הורד את החללים מן ההר. בהפסקת-אש זאת הגיחה מחלקת ערבים מזרעין במטרה לחבל בכאר העזובה שבגבול המערבי של "חורשת יהודי אנגליה". חברינו חשו להצלת בית הבאר, אולם — בגלל עיכובים מצד הצבא — איחרו את המועד. עם ערב הורדו הגויות, באמצעות הבריטים, מן ההר.

משנתף

גיליון ללוחם

חמישה גולנים
גיליון ללוחם
 ה' באב תשי"ח (13 באוגוסט 1948) גיליון ג'

חוליות בשרשרת

הגרוד מנצח, הגרוד מוכש, הגרוד הורף — כך יסופר על הגרודים. לוחמי הירדן, לוחמי מגידו, צור סג'רה, כוכבי נארת ועוד ועוד — כך יקרא לגרודים.

היש אמת בכל אלה — יש אמת, אבל לא כל האמת. אין מנגע הגרודים אלא סוף פסוק של פרשת ארובה אשר לפנינו שומעיה⁴ — אל נשכח זאת.

כל החולות: רגלים, תותחנים, מהנדסים, חיל האוויר וכו' וכו' וכל אלה מן החוליות, איש איש בתפקידו ועל משמרתו ככל רחבי ההזדמנות ובמקרה, הנם חוליות בשרשרת-כרוז על גבולות מדינתנו.

היודע אתה, הלוהם מחטבת גולני — היכן היא מאוזר? קח טפה, כי כל חייל צריך להקטל לעיין במטף. תמצא את הרג הגלבוני העוקדים בשרשרת כחומת מגן על עמק הרוד וישוביו הפורחים. בין משלמי הגלבוני שנים הם הזולטים ביותר: כמורה שיה' בארקאן מעל בית-אלפא — 500 מ' גבהו והשני במערב, הוא מאוזר מעל קב' זרעים — 400 מ' גבהו. מאוזר הוא כפר קטן הרובץ על משלט זה, אולי הוא מרוז הנוכרת בשירת דבורה:

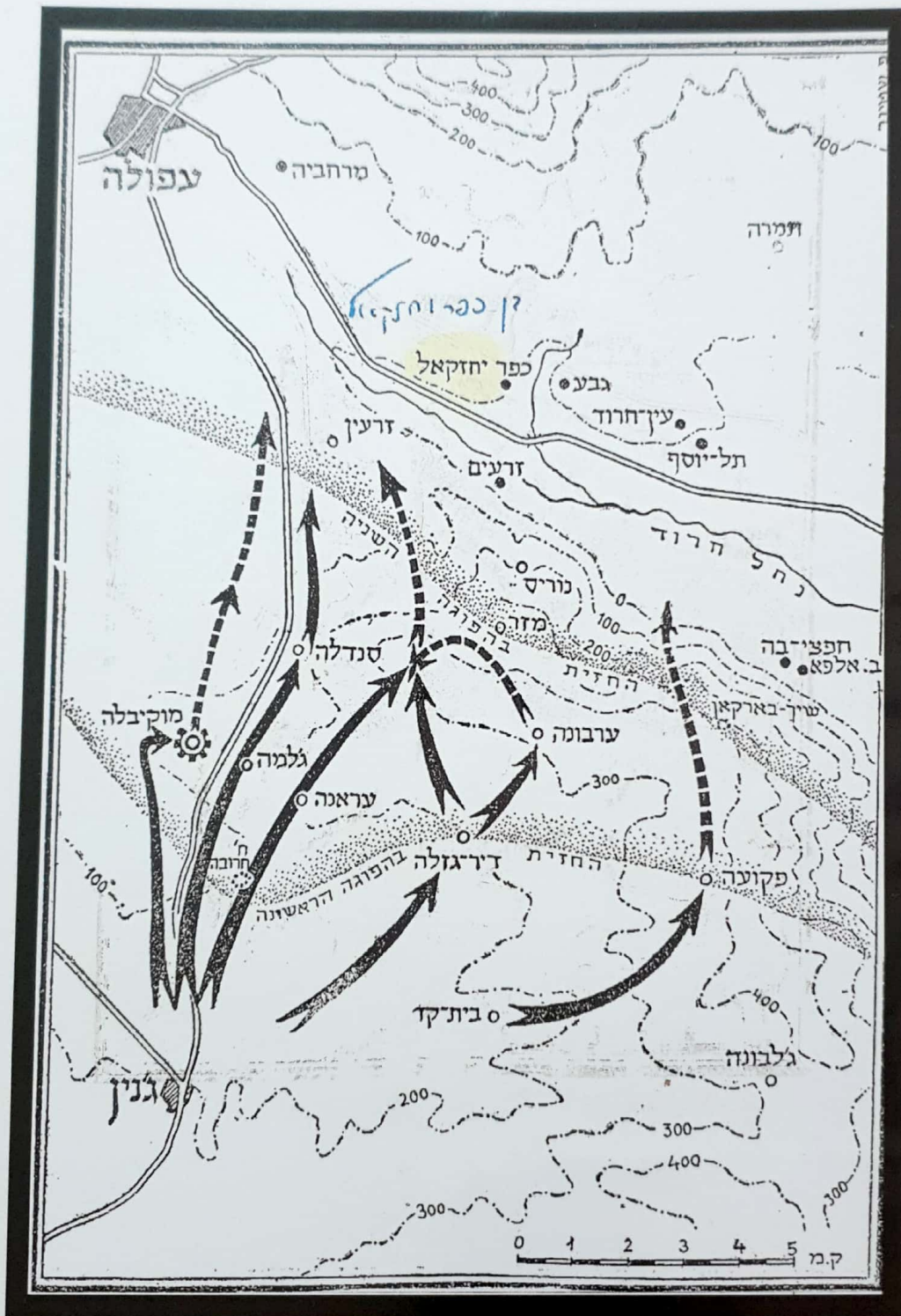
אורי מרזו, אמר ה', ארז ארזר וישביה,
 כי לא באו לעזרת ה', לעזרת ה' בגבורים. (שופטים ה', כ"ג)

בימי דבורה לא התנדבו תושבי מרוז למלחמת ישראל ויקוללו. עתה ישבו בטרומי מרוז אויבנו וצפו פני עמק-הרוד, עורו לטווח את תותחי האויב להחריב את הישוב העמל למרגלות הגלבוני.

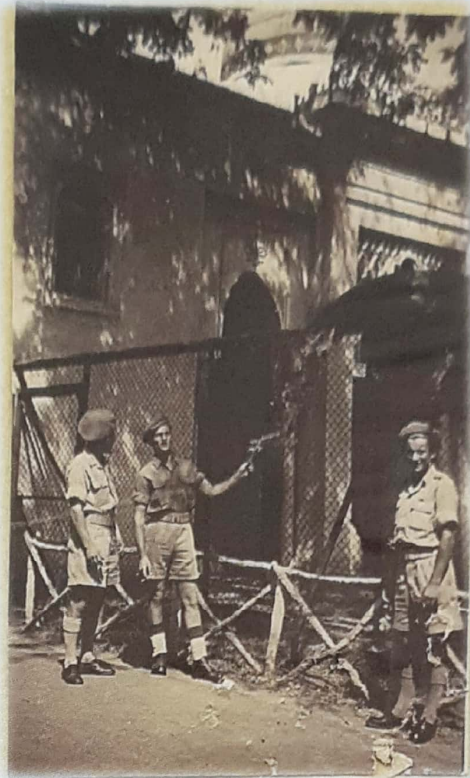
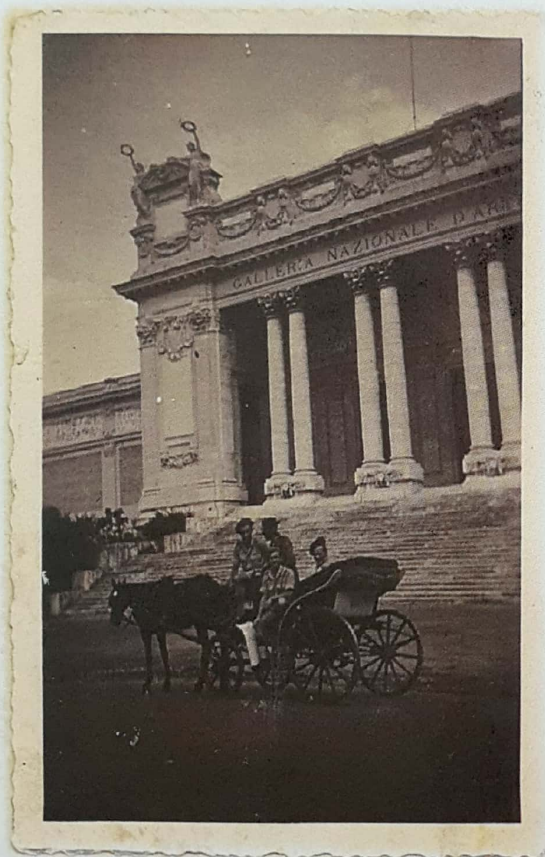
רבות נאבקו בלייק-סאקס לשמור את רכס הגלבוני בגבולות מדינת ישראל ואמנם שרשרת הגלבוני הקדמית נכללה בגבולנו, אך מרוז (מאוזר) זורעין — הכפר שכפתח עמק-הרוד, הוא יורעאל הקדומה — אלה הנצאיי מגבולותינו. אך במרם נכנסה ההפוגה הראשונה — נפלד לידנו כל משלמי המסוי בגלבוני.

מפת הקרב

תמונות מחייו הצבאיים

כותבים לזכרו

לזכרו

לרטיח עוד לפני שקיבל שיחרור טורמלי מדצבא. אחרי חורו מרטיח נכנס שוב במלוא המרץ וה' מסירות לעבודה במשק ולהדרכה בספורט.

בתקופת האושר והסעילות הקצרה חגג חיים את כלולותיו עם עולה מרומניה שהונכה וגולה בכפר. לשיא אושרו הגיע עם היוולד בתו. לא סעם דיברו חבריו על לבו שיתישב אתם ביישוב חדש, אך הוא לא רצה לעזוב את כפר מולדתו.

גם בבית דיברו אתו שילך להתישבות, כי ה' משפחה גדולה והמשק לא יוכל לפרנס את כולם. על כך היה חיים עונה: אין דבר נסתור כולני ונחיה כאן, הרי אנו מסתפקים במועט.

חיים האמין באדם ותמיד היה מוכן לייחורים. אהב וכיבד את כולם וכולם אהבו וכיבדו אותו.

עם פרוץ מלחמת השיחרור ועוד לפני שגויס כל הנוער השתתף חיים בכיתת סיורים שהיתה יוצאת לכל מקום סכנה.

לילה לילה היה יוצא לשמירה על אף ידו הנקועה במשחק הכדורגל ומשאר כבית אב חולה וילדה קטנה.

בקרוב על הגלבוש נפל בנוסחו להוציא מהמערכה חבר פצוע.

זכור!

כשאלו והונחן בגלבוש,

כך נסלתי אני,

חיים,

למען שמור על החיים.

נצור

על המולדת הסהויה,

בעד אחיך הצעירים.

שורות אלה כתבה אמו של חיים, זהבה ז"ל, על לוח הזכרון שהוקם לזכרו של חיים ז"ל.

חיים נולד במחניים בשנת תרס"ג בכפר להורי בני העליה השניה. המצב הקשה ששרר אז ביישובי הגליל העליון הביא לידי זה שרוב חברי מחניים עזבו את המקום והתסזרו ביישובים שונים בארץ. הורי חיים התישבו בכפר יחזקאל, כאן בכפר בעמק גדל הנוער וחונך לחיי עמל והגנה.

בגיל 16 גמר את ביה"ס בכפר והתחיל לעבוד במשק. בד בבד עם עבודתו במשק הוריו התמסר גם בכל חום לבו לענף הספורט בכפר, כמדריך אחרי שהשתלם בקורסים למדריכים ומתעמלים.

כמדריך הספורט הכניס רוח חיים בנוער הכפר והסביבה בארגון תחרויות בכל שבת אהה"צ בין נוער הכפר והסביבה.

עם פרוץ מלחמת העולם השניה וחיים אז בן 17 בסביבת תל-אביב בקורס מעמלים - החליט להתנדב לצבא הבריטי. חבריו בכפר השתדלו להשפיע עליו שלא יתנדב לצבא אלא ישאר כ"גפיר" בכפר בכדי שיוכל להמשיך בהדרכת הספורט.

חיים היה תקיף בדעתו שצו השעה להתנדב למלחמה בצורר היהודים הגדול היטלר.

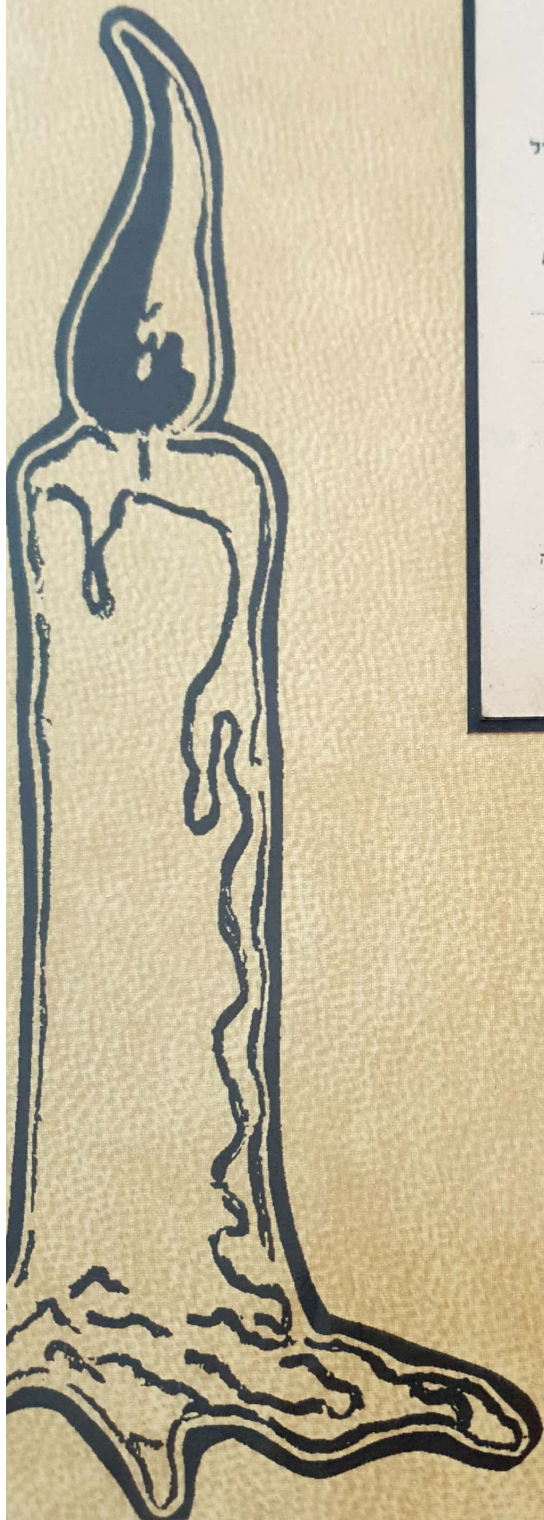
אחרי התייעצות עם אבא. התנדב לצבא ביהד עם עוד חמישה מבני הכפר. חמש שנים שירת בצבא: במדבר - ובמצרים השתתף בקרבות רבים עד שהגיע לאיטליה. אחרי שביתת הנשק היה פעיל ב' העברת פליטים.

הגענועים הבייתה גברו, ועם חום הקרבות ביקש שיחרורו. אולם רק במאי 1946 שוחרר ושם הבייתה בריא איתו: מלא מלא מרץ ושמחת חיים.

טרם הספיק לשוב לחיים אזרחיים והנה ה' שבת השחורה" מאסרים וחפושים בכל רחבי הארץ. מצור על עין-חרוד ותל-יוסף. משקי הסביבה אצים לעזרת המשקים הנצורים.

חיים נעצר כרבים אחרים ממשקי האיזור ונשלח

מדינת ישראל
משרד הבטחון / המחלקה להנצחת החיל

וזאת לתעודה
כי חייל צבא הגנה לישראל

א'בין (יקין) ח"ס ז"ל
בו שמואל אברהם

חובא למנוחת עולמים בבית הקברות
הכפר 'חכקאל'

חלקה _____ שורה _____
מספר הקבר _____

ה. דקל
מנהל המחלקה

מב 9-19 ד.מ. 904

ליבין חיים ז"ל

1923-1948

"...To Give unto them
a Garland for Ashes..."

Isaiah 61,3

"...לתת להם פאר תחת אפר..."

ישעיהו ס"א, ג

יִזְכֹּר

יִזְכֹּר עִם יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנָיו וּבְנוֹתָיו
אֲשֶׁר חָרְפוּ נַפְשָׁם בַּמָּאֲבָק עַל הַמְּדִינָה בַּדֶּרֶךְ
וְאֶת חֵילֵי צָבָא-הַגְּנָה-לְיִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר נָפְלוּ בְּמִלְחָמוֹת יִשְׂרָאֵל

יִזְכֹּר יִשְׂרָאֵל וְיִתְבָּרַךְ בְּזִרְעוֹ
וְיֵאָבֵל עַל זֵיו הָעֲלוּמִים וְחֻמְדַּת הַגְּבוּרָה
וְקִדְשַׁת הַרְצוֹן וּמְסִירוֹת הַנֶּפֶשׁ
אֲשֶׁר נִסְפוּ בַּמַּעֲרָכוֹת הַכְּבִדּוֹת.

יְהִיו גְּבוּרֵי הַדְּרוֹר וְהַנְּצַחוֹן
הַנְּאֻמָּנִים וְהַאֲמִיצִים
חַתוּמֵי כָּלֵב יִשְׂרָאֵל לְדוֹר הַדּוֹר.

קרבת כבוד לרגלי הגלבוע

שבעה מאנשי המגן נפלו; אבידות כבודות לכנופיות

באותו זמן בערך הותקפו עובדי ה-
מחצבות של עין-חרוד ביריות מהר-
הגלבוע. החוצבים השיבו אש.
קבוצת עונשין של ההגנה יצאה
נגד התקפים ובקרבת שהתפתח נפלו
עקיבא ברזילי, אריה האלקינד ואב-
להם אופלטקה. כולם מבית-השיטה
הז צויג מתל יוסף. נחום נשט מגבע
חיים לבן מכפר-יחזקאל וירובעל לוי
מעין-חרוד.

שבעה מאנשי ההגנה נפלו ביום ו'
לרגלי הגלבוע לאחר קרב ממושך עם
כנופיה ערבית. לכנופיה נגרמו אבי-
דות חבדות.
הקרב החל, למעשה, עוד ביום ה-
שישי בבוקר, בשעה שפוצץ גשר ב-
קילומטר החמישי בדרך עפולה - בית
שאן. קבוצת פועלים יהודים ממחלקת
העבודות הצבוריות בעפולה יצאה ל-
מקום ותיקנה את הנזק תוך שעתים.

המחלקה שיצאה לקרב

מקום הלחימה

גלעד זיכרון לזכרם

גלעד לשכטה כנים מיישובי העמק
שנפלו בקרב במורדות הגלבוע

הגלעד ניצב על פסגת גבעת יהונתן,
כשיפולים הצפון-מערביים של הגלבוע.
הגלעד עשוי מאבני גיר, ועליו לוח שיש
ובו חקוק: "הצבי ישראל על כמותיך חלל",
שמוחהם של הנפלים ושמות יישוביהם.
מתחת לרשימת השמות כתוב עוד: "שנפלו
על הגלבוע במלחמת השחרור כיום ח' אדר
כ' תש"ח".

הפסל משה ציפר הוא שעיצב את
האנדרטה, והלוט הוסר כיום העצמאות
תשי"א (1951).

הצביון שדאל
על בפתח חלל
אלקונד אדנה
בית השטה
אופלטקה אברהם
בית השטה
ברדלי עקיבא
בית השטה
לביא זרובעל
ענת-חגית

לזכרם
כפר זמזקאל

נדבך נחום

צפון דן
תל-יוסף

שנפלו על הגלבוע
במלחמת השחרור
ביום ד אדר ב תש"ח